

fokkerij

Deze Texelaarram heeft een uitzonderlijk hoge vleeslamindex: 116 (95% betrouwbaarheid). 2964-0977 is ingeschreven met 89 punten voor gespiering en 89 voor algemeen voorkomen. Hij is 75 cm hoog, 38 cm diep en 90 cm lang. De ram van J. Zandman is gefokt door Jan van de Velde.

Vleeslamindex maakt verwachting waar

Het heeft zin om rammen met een hoge vleeslamindex in te zetten als dekram. Hun nakomelingen groeien sneller en zijn beter gespierd dan nakomelingen van rammen met een gemiddelde index. Dit blijkt uit een studie van de lammeren van gescande rammen. In vijf jaar tijd is zo vier kilo extra groei en drie millimeter spier extra te realiseren op een leeftijd van 135 dagen.

Vleeslamproducenten kiezen vleeslamvaderdieren doorgaans uit op basis van prijs en exterieur en nauwelijks op basis van erfelijke aanleg voor economische eigenschappen. Met als gevolg grote variatie in kostprijs en opbrengsten tussen vleeslammeren, zelfs binnen bedrijven. Hierdoor lopen vleeslamproducenten jaarlijks een flink

geldbedrag mis. Ook de handel en de slachterijen worstelen met het probleem van karkassen die te weinig uniform zijn. Uniforme partijen zijn moeilijk te maken, wat de prijs onder druk zet en de afzet belemmert. Om hierin verbetering te brengen ontwikkelde NSFO samen met Gert Winter van ISG en Jan ten Napel van WLR een index die de waarde

van een dekram voor de vleeslamproductie weergeeft. Het productschap PVV verstrekte vanaf 2009 drie jaar een subsidie.

VOOR ALLE RASSEN

De vleeslamindex is ontwikkeld voor alle rassen en wordt per ras berekend. Anno 2011 laten ruim tachtig fokkers, verspreid over heel Nederland, hun lamme-

TEKST: MARJO VAN BERGEN (NSFO), FOTO'S: MAGNE JAN ZANDMAN, TON KASTERMANS, FOTOPERSBUREAU DIJKSTRA

ren scannen. Dit zijn fokkers van Swif-
ters, Suffolks, Hampshire Downs, witte
en Blauwe Texelaars.

De lammeren worden gescand en gewo-
gen wanneer het koppel gemiddeld veer-
tig kilo weegt. Van de rugspier wordt de
spierdikte en de vetbedekking gemeten.
Deze gegevens worden gecorrigeerd naar
een gewicht van veertig kilo en op niet-
erfelijke invloeden: voeding, management,
worpgrootte en leeftijd van de moeder. De
drie fokwaarden voor groei, spierdikte en
vetbedekking worden op economische
waarde gewogen en bij elkaar opgeteld
vormen ze de vleeslamindex.

BESTE ECONOMISCH RESULTAAT

De resultaten zijn over de bedrijven heen
te vergelijken. Dit wil zeggen dat een
ram met een vleeslamindex boven de
honderd beter is dan een populatiege-
noot met een index lager dan honderd,
ongeacht op welk bedrijf deze dieren
lopen. Dekrammen met de hoogste index
geven het beste economische resultaat,
maar het is ook mogelijk om juist dieren
met bijvoorbeeld een hoge fokwaarde
voor groei te selecteren.
Het gemiddelde van de vleeslamindex is
honderd, de helft van de rammen zit dus
erboven. Twintig procent zit tussen 100
en 103, vijftien procent tussen 103 en
106, 13 procent tussen 106 en 112, en
twee procent heeft een vleeslamindex
boven de 112.

RAS EENVOUDIG VERBETEREN

De kenmerken in de vleeslamindex zijn
sterk erfelijk bepaald. Veertig procent

Lammeren van rammen met hoge index scoren beter

	H-GROEP	L-GROEP
Aantal rammen	20	20
Aantal nakomelingen	600	381
Aantal bedrijven met nakomelingen	40	31
Vleeslamindex dekrammen*	113,0	101,0
Groei	263,9 gram/dag	259,4 gram/dag
Spierdikte	24,46 mm	24,21 mm
Vetdikte	2,68 mm	2,46 mm
FW groei van nakomelingen	23,8 gram/dag	9,3 gram/dag
FW spierdikte van nakomelingen	0,31 mm	0,20 mm
FW vetdikte van nakomelingen	0,00 mm	-0,02 mm
Vleeslamindex nakomelingen	106,4	102,9

H-groep = rammen met 25% hoogste vleeslamindex

L-groep = rammen met 25% laagste vleeslamindex

*) op basis van scan-gegevens als lam

van de verschillen tussen dieren komt
door erfelijke aanleg, de rest door ma-
nagement en toevalligheden. Dit bete-
kent dat het niveau van een ras tamelijk
eenvoudig te verbeteren is met selectie
en fokkerij. Vooruitgang op de vleeslam-
productie gaat het snelst wanneer steeds
de beste dieren worden ingezet.
Fokwaarden en de vleeslamindex hebben
een nauwkeurigheid. Dat zegt wat over
de hoeveelheid informatie die bekend is
van een dier en zijn familieleden. Als na-
komelingen van gescande dieren ook
worden gescand, stijgt de nauwkeurig-
heid.

PRAKTIJKRESULTATEN

De theorie is mooi, maar werkt de index
ook in de praktijk? Om die vraag te
beantwoorden, zijn alle Texelaar vader-
dieren, met minimaal tien gescande na-
komelingen in de afgelopen drie jaar, met
elkaar vergeleken. De vaderdieren wer-
den verdeeld in drie groepen op basis van
de scan van de ram zelf als lam: een >>

'Altijd in voor iets nieuws'

"Ik ben altijd in voor iets nieuws, zeker als het wat toevoegt. Dat doet de vleeslamindex. Ik ge-
bruik hem bij de verkoop van fokmateriaal en in mijn eigen fokkerij gebruik ik hem voor selectie.
De index is nog bij weinig mensen bekend, dus vragen ze amper ernaar. En bij mijn selectie is
die niet leidend, maar als ik twee goede dochters uit dezelfde ooi heb, kies ik wel het dier met
de beste index.

Een hoge index geeft aan dat het schaap een snelle groeier is en een goede rugspier heeft. Hoe
het zit met de weging van beide, weet ik niet precies. Het vetpercentage drukt de index.

Bij de Swifter kunnen we wel goede besperring gebruiken. Maar we moeten geen Swifter fok-
ken die op een Texelaar lijkt.

Die index komt laat beschikbaar. Ik heb dan meestal alles al verkocht. Maar tijdens het scannen
zie ik al welke dieren de beste zijn.

Ik heb 25 ooiën en fok alleen zuivere Swifsters. Ik verkoop alles alleen voor de fok."

AART
VAN DEN BRINK
SWIFTERFOKKER

PLAATS: OOSTERWOLDE (GLD.)
SCHAPEN: 25 OOIEN

fokkerij

kwart met de hoogste index (H-groep), een kwart met de laagste index (L-groep) en de helft in de groep ertussenin.

De vergelijking toont aan dat de vleeslamindex na het scannen inderdaad een goede indruk geeft van wat de ram doorgeeft aan zijn nakomelingen. Voor de Swifter kon deze analyse nog niet gemaakt worden, maar de uitkomsten zullen vergelijkbaar zijn.

BETER DAN POPULATIEGEMIDDELDE

Opvallend is dat de dieren in de L-groep gemiddeld een vleeslamindex van 101 hadden. Dus ook al zitten ze in de groep met de laagste index, toch zijn ze nog altijd beter dan het populatiegemiddelde. Rammen met een index lager dan honderd worden kennelijk bijna niet ingezet op bedrijven die laten scannen. De nakomelingen van de H-groep groeien harder dan die van de L-groep, hebben een iets grotere spierdikte, maar zijn ook iets vetter. Het verschil tussen de lammeren van de H-rammen en de L-rammen is gemiddeld vijf gram per dag. De groei is vastgesteld door het gewicht tijdens scannen te delen door leeftijd in dagen tijdens het scannen, en is gecorrigeerd voor bedrijfseffecten, worpgrootte en sekse. Het verschil in fokwaarde is met 14,5 gram per dag iets groter.

**WIM
STIGTER**
TEXELARFOKKER

PLAATS: NIEUWKOOP (Z.-H.)
SCHAPEN: 30 OOIEN

Vleeslamproducent levert meer vlees door index

BEDRIJF	RAM HOGE INDEX	RAM GEMIDDELDE INDEX
Vleeslamindex vader	113	100
Na 1 jaar selectie op vleeslamindex:		
135 dagen gewicht lam	35,6 kilo	35,0 kilo
Spierdikte op 135 dagen	23,5 mm	23,1 mm
Na 5 jaar selectie op vleeslamindex:		
135 dagen gewicht lam	39 kilo	35,0 kilo
Spierdikte op 135 dagen	25,8 mm	23,1 mm
Karkas op 135 dagen	1950 kilo	1750 kilo

Berekend voor 50 lammeren per jaar op beide vleeslambedrijven.

VLI = vleeslamindex

De rammen in de H-groep hebben een gemiddelde vleeslamindex van 113 punten. De verwachting voor hun nakomelingen is 106,5; dat ligt lager omdat de moederooi ook haar invloed heeft en honderd het populatiegemiddelde is. Voor de H-groep klopt de verwachting. Bij de L-groep ligt het daadwerkelijke gemiddelde van de nakomelingen met 102,9 hoger dan de verwachte 100,5. Dit wordt deels veroorzaakt doordat rammen op betere ooien zijn gebruikt en deels doordat de nakomelingen van sommige rammen beter presteerden dan verwacht.

SPRONG VOORUIT

De verschillen tussen de H- en L-groep lijken klein, maar zijn blijvend en de verbetering wordt iedere generatie opnieuw

gerealiseerd. Uit eerder modelonderzoek bleek dat negen gram extra groei per dag en 0,3 mm extra spierdikte per jaar mogelijk was. Dat komt goed overeen met de verschillen tussen de H-groep en de L-groep. Over een periode van vijf jaar is de verbetering dan 45 gram groei per dag en 1,5 mm spierdikte (zie tabel Vleeslamproducent levert meer vlees). Dat maakt de economische waarde van genetische verbetering over een langere periode substantieel. Vleeslamproducenten kunnen zo met inzet van de beste rammen een flinke sprong vooruit maken. <<

Voor meer info: www.nsfo.nl / fokkerij of op de website van de deelnemende stamboeken. In januari en februari 2012 organiseert de NSFO verspreid over het land infoavonden over de vleeslamindex.

'Ik heb een goede slag gemaakt'

"Ik weeg mijn dieren sinds twee jaar. Toen kwamen er verschillen aan het licht, die ik niet had verwacht. Er zit echt een lijn in. Daarmee kan ik wat in mijn fokkerij. Als je niet weegt, gaat dat niet. Scannen ga ik vanaf komend seizoen doen. Dat kwam me tot nu toe niet goed uit. De vleeslamindex wekte door het wegen wel mijn interesse. Ik ben op zoek gegaan naar een ram met een hoge index voor mijn dertig stamboek-Textelaars. Die heb ik nu twee jaar ingezet. De jonge ooien daaruit zijn duidelijk beter dan ik gewend was. Veel uniformer, beter ontwikkeld en ze zien er gezond uit. Ik heb nu een goed groeiende generatie. De lammeren waren veel vitaler dan anders. Dat viel me al op bij hun geboorte. Die vitaliteit is heel plezierig. Ik heb een goede slag gemaakt."